

УДК 336.225

Баник Соломія

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя (Україна)

ОБЛІК ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК

Banyk Solomiya

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ternopil (Ukraine)

INCOME TAX ACCOUNTING

Облік податку на прибуток є важливим елементом управління фінансовою діяльністю підприємств, оскільки він не лише впливає на їхні податкові зобов'язання, але й формує ключові аспекти економічної стабільності бізнесу. Податок на прибуток є одним із основних джерел наповнення державного бюджету, і його облік регулюється нормами Податкового кодексу України. Ці норми визначають базу оподаткування, правила визнання доходів і витрат, а також вимоги до складання звітності, створюючи платформу для ефективного адміністрування.

Однією з основних проблем є узгодження фінансового та податкового обліку. Фінансовий облік орієнтований на створення інформації для внутрішніх і зовнішніх користувачів, таких як інвестори або кредитори, тоді як податковий облік спрямований на забезпечення відповідності податковому законодавству. Це породжує дві типові категорії розбіжностей: тимчасові й постійні різниці. Тимчасові різниці виникають, коли моменти визнання доходів і витрат відрізняються між двома обліками, але зникають із часом. Постійні різниці, натомість, мають довготривалий характер і впливають на кінцеві фінансові показники підприємства. У контексті вдосконалення облікових процедур особливої уваги заслуговує автоматизація обліку. Впровадження програмного забезпечення, зокрема ERP-систем, забезпечує значне зменшення витрат часу на обробку даних, підвищення точності розрахунків і прозорості звітності. Ці рішення дозволяють вчасно реагувати на зміни в податковому законодавстві, мінімізуючи ризик помилок та забезпечуючи інтеграцію обліку в загальну систему управління. Методики прогнозування також відіграють важливу роль у розробці стратегічних рішень. Аналітичні моделі, побудовані на математичних розрахунках і статистичних даних, дозволяють оцінювати вплив змін у податковій політиці на фінансову стійкість підприємств. Це дає можливість прогнозувати податкові зобов'язання та будувати довгострокові фінансові плани.

Економічний вплив податку на прибуток не обмежується тільки фінансовими результатами. Він визначає рівень прибутковості, ліквідності, платоспроможності підприємства і, відповідно, його здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища. У сучасних умовах підприємства повинні постійно оптимізувати свої податкові процеси для підтримання конкурентоспроможності. Облік податку на прибуток є критично важливим елементом фінансової системи підприємств та основою виконання податкових зобов'язань. Узгодження фінансового та податкового обліку, врахування тимчасових і постійних різниць, а також впровадження автоматизації облікових процесів є ключовими аспектами ефективного управління податковими зобов'язаннями. Автоматизація дозволяє значно скоротити час та зусилля, необхідні для обчислення податку, мінімізувати ризики помилок та забезпечити прозорість звітності. Оцінка економічного впливу податку на прибуток показує його важливість для стабільності підприємств, їхньої ліквідності та конкурентоспроможності. Розробка аналітичних моделей прогнозування податкових показників дозволяє приймати стратегічно обґрунтовані рішення, сприяючи довгостроковій фінансовій стабільності бізнесу. Загалом, вдосконалення методик обліку, автоматизація процесів і адаптація до змін у податковому законодавстві сприяють підвищенню ефективності управління

фінансами підприємства, зміцнюючи його позиції на ринку та забезпечуючи відповідність податковим вимогам.

Автоматизація податкового обліку відіграє ключову роль у підвищенні ефективності управління податковими процесами, зменшенні ризиків помилок та забезпеченні прозорості звітності. Використання ERP-систем та спеціалізованого фінансового програмного забезпечення дозволяє підприємствам оперативно реагувати на зміни у податковому законодавстві, оптимізуючи облік доходів і витрат та мінімізуючи адміністративне навантаження. Окрім автоматизації, важливим аспектом є податкове планування, яке дозволяє підприємствам легально оптимізувати свої податкові зобов'язання. Використання податкових пільг, правильне структурування фінансових потоків та інвестування у дослідження й розвиток є дієвими механізмами зниження податкового навантаження. Ефективне планування допомагає компаніям розробляти довгострокові фінансові стратегії та підвищувати загальну фінансову стійкість. Також варто враховувати взаємодію підприємств із контролюючими органами. Ведення прозорої податкової звітності та застосування сучасних методів фінансового аналізу сприяє покращенню репутації компанії та забезпечує довіру з боку державних органів і фінансових партнерів. Впровадження аудиторських процедур та регулярний аналіз податкових ризиків допомагає компаніям своєчасно виявляти потенційні проблеми та запобігати штрафам.

Дослідження міжнародного досвіду в податковому регулюванні також має важливе значення для вдосконалення податкової політики підприємств. Аналіз кращих практик інших країн дозволяє адаптувати ефективні моделі оподаткування до національних умов, підвищуючи конкурентоспроможність бізнесу. Впровадження сучасних методів прогнозування податкових зобов'язань на основі статистичних даних та математичних моделей дозволяє підприємствам приймати стратегічно обґрунтовані рішення, забезпечуючи стабільність і фінансову гнучкість.

Таким чином, комплексний підхід до обліку податку на прибуток, що включає автоматизацію, планування, стратегічне прогнозування та міжнародні практики, сприяє підвищенню ефективності управління фінансами підприємства та забезпечує його стабільність і конкурентоспроможність на ринку.

Список використаних джерел:

1. Корольок Т., Краузе О. Первинні документи в бухгалтерському обліку підприємства в умовах цифрової економіки / Трансформація бізнесу для сталого майбутнього: дослідження, цифровізація та інновації: монографія /за ред. д.е.н., проф. О. А. Сороківської. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2024. С. 26-25. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/46506>
2. МСБО 12: Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 12 «Податки на прибуток». URL: https://mo.gov.ua/storage/files/IAS-12_ukr19-.pdf
3. ДПС України. Методичні рекомендації щодо складання декларації з податку на прибуток підприємств. URL: <https://tax.gov.ua>
- Податок на прибуток: проводки (нарахування, сплата). URL: <https://www.buhoblik.org.ua/uchet/zadolzhennosti/2627-oblik-podatku-na-pributok.html>
4. Співак С., Корольок Т., Ковальчук І., Шаюк М. Особливості складання звітності підприємств в умовах цифрової економіки. Галицький економічний вісник. 2024. Том 91. № 6. С. 87–94.
5. Співак С.М., Корольок Т.М., Дерейчук О.П. Організаційні аспекти та інформаційне забезпечення процесу формування звітності підприємств. Галицький економічний вісник. 2024. Том 87. № 2. С. 116–121.